

Napoved OECD za področje zaposlovanja 2015

Povzetek v slovenščini

Pogoji na trgu dela se izboljšujejo, a okrevanje še zdaleč ni končano

Pogoji na trgu dela se v državah OECD na splošno izboljšujejo, vendar se raven okrevanja od nedavne gospodarske krize med državami zelo razlikuje. Rast zaposlenosti na območju OECD je še vedno prenizka, da bi kmalu lahko zaprla vrzel v delovnih mestih, ki jo je povzročila kriza. Struktura delovnih mest se je spremenila, tako da zajema več zaposlitev za krajši delovni čas, ter se odmaknila od delovnih mest v proizvodnji in gradbeništvu, kar nekaterim brezposelnim lahko otežuje iskanje zaposlitve za polni delovni čas. Brezposelnost bo posledično ostala visoka tudi do konca leta 2016. S stopnjo 7,1 % v četrtem četrtletju leta 2014, je bila povprečna brezposelnost držav OECD še vedno 1,6 odstotne točke višja od ravni pred krizo. Brezposelnost bo po predvidevanjih v preostanku leta 2015 in 2016 še naprej počasi upadala ter dosegla 6,6 % v zadnjem četrtletju leta 2016, pri čemer bo v Grčiji in Španiji ostala nad 20 %. Dolgoročna brezposelnost prav tako ostaja nesprejemljivo visoka; obstaja nevarnost, da so se mnogi v tej skupini izločili s trga dela, kar otežuje zniževanje brezposelnosti. Brezposelnost mladih ostaja znatno višja od stopenj pred krizo v mnogih državah, prav tako delež mladih, ki ne delajo ali študirajo (tako imenovani NEETs). Tudi šibka rast realnih plač ostaja problem, zlasti v evrskem območju.

Minimalne plače morajo biti skrbno koordinirane s politikami davčnih olajšav, da lahko bolj učinkovito povišajo dohodke nizko plačanih delavcev

V Nemčiji so pred kratkim uvedli z zakonom predpisano minimalno plačo, kar je število držav OECD, ki poznajo določeno obliko nacionalne minimalne plače, povečalo na 26 od 34. Minimalne plače lahko podprejo dohodke nizko plačanih delavcev, a je to odvisno od dveh pomembnih dejavnikov. Prvič, ne smejo biti določene previsoko, sicer lahko vodijo v odpuščanje in izgubo dohodka nizko plačanih delavcev. Drugič, obstajati mora koordinacija s politikami davčnih olajšav, ki zagotavlja, da se zvišanje minimalne plače prenese v višje neto plače delavcev, in hkrati omejuje naraščanje stroškov dela za delodajalce.

Neenakost plač je manjša v državah, ki so uspešnejše pri zadovoljevanju naraščajočega povpraševanja po znanju in spretnostih

Neenakost narašča v veliki večini držav OECD, prizadevanja za zaustavitev ali zasuk tega trenda pa so zelo visoko na politični agendi. Novi podatki o veččinah procesiranja informacij delovne sile iz Raziskave znanj in spretnosti odraslih (PIAAC) poudarjajo vlogo veččin pri pojasnjevanju razlik med državami v neenakosti plač, kar je ključni dejavnik dohodkovne neenakosti gospodinjestev. Naložbe v znanje in spretnosti so na splošno pomembne za dohodkovno neenakost – zlasti takrat, kadar so veččine

sorazmerno redke glede na povpraševanje. Države, v katerih so znanje in spretnosti porazdeljeni manj enakomerno, imajo tudi višje stopnje neenakosti plač. Boljša izraba veščin lahko s krepitvijo povezav med znanji in spretnostmi delavcev, produktivnostjo ter plačami pomaga pri zmanjševanju neenakosti.

Aktivacijske politike za bolj vključujoče trge dela

Zaradi hitrega staranja prebivalstva ter potrebe po zaceljenju gospodarskih in socialnih ran, ki jih je povzročila globalna gospodarska in finančna kriza, je nujno vsem ljudem zagotoviti boljše možnosti aktivnega sodelovanja na trgu dela. Učinkovite aktivacijske politike lahko pomagajo pri izkoriščanju proizvodnih zmogljivosti prebivalstva vsake države ter prispevajo h gospodarski rasti, socialni koheziji in vzdržnosti njenega sistema socialne zaščite. Za to morajo politike podpirati motiviranost iskalcev zaposlitve, da si aktivno prizadevajo najti zaposlitev ter obenem izboljšujejo svojo zaposljivost in širijo svoje možnosti doseganja in ohranjanja ustreznega delovnega mesta. Izvedbo teh treh elementov – motivacije, zaposljivosti in priložnosti – morajo upravljati učinkovite in zmogljive institucije trga dela ter politike, ki so temelj vsake uspešne aktivacijske strategije.

Kakovost delovnega življenja: mobilnost zaslužkov, tveganja na trgu dela in dolgoročna neenakost

Kako se neenakost zaslužkov v kateri koli točki prenese v dolgoročno neenakost delavskih dohodkov, je odvisno od stopnje mobilnosti zaslužkov, ki jo opredelimo kot premikanje navzgor ali navzdol po lestvici zaslužkov ter v in iz zaposlitve. Pričujoča napoved analizira kariere delavcev v 24 državah OECD s simulacijskimi tehnikami na podlagi kratkih panelnih podatkov. Izkaže se, da so v danem letu povprečno tri četrtine neenakosti stalnega tipa, preostanek pa se izravna v življenjskem ciklu kot posledica mobilnosti. Za slednjo se ne zdi, da je višja v državah z več neenakosti. Kronična brezposelnost, šibke kognitivne sposobnosti, netipične ureditve dela in slaba produktivnost podjetij so glavni dejavniki nizkih dolgoročnih zaslužkov. Zavarovanje za primer brezposelnosti igra pomembno vlogo pri zaščiti karier delavcev z blaženjem dohodkovnih tveganj zaradi brezposelnosti. Minimalne plače zmanjšujejo tveganje skrajno nizkih plačil, njihov vpliv na zmanjševanje neenakosti zaslužkov pa dolgoročno zadušijo izenačevalni učinek mobilnosti in potencialni škodljivi učinki na zaposlovanje.

Izboljševanje kakovosti delovnih mest v gospodarstvih v vzponu

Slaba kakovost delovnih mest je eden glavnih problemov politik v gospodarstvih v vzponu. Kakovost delovnih mest v gospodarstvih v vzponu je zaradi omejenih podatkov, ki so na razpolago, sicer težko meriti. V napovedi jo analiziramo skozi tri razsežnosti v skladu z Okvirom kakovosti delovnih mest OECD: kakovost zaslužkov (kombinacija povprečnih zaslužkov in neenakosti), varnost trga dela (ki zajema tveganje brezposelnosti in tveganje skrajno nizkega plačila) ter kakovost delovnega okolja (ki jo merimo s pogostnostjo delovne obremenjenosti ali zelo dolgih delovnikov). Gospodarstva v vzponu so v primerjavi z državami OECD na slabšem v vseh treh dimenzijah. Mladi ter nizko kvalificirani in neformalno zaposleni imajo običajno zaposlitve najslabše kakovosti. Izkušnje najuspešnejših držav OECD z vidika politik pokažejo, da je mogoča kombinacija visoke kakovosti delovnih mest in visoke stopnje zaposlenosti. Ukrepov za izboljšanje kakovosti zato ne bi smeli dojemati kot nujno breme pri ustvarjanju delovnih mest. Napoved identificira politike s področja trga dela in socialne varnosti, ki so najbolj primerne za spodbujanje kakovostnih delovnih mest v gospodarstvih v vzponu.

© OECD

Ta povzetek ni uradni prevod OECD.

Reproduciranje tega povzetka je dovoljeno pod pogojem, da so navedene avtorske pravice OECD in naslov originalne publikacije.

Večjezični povzetki so prevedeni izvlečki publikacij OECD, ki so v izvirniku izdane v angleškem in francoskem jeziku.

Na razpolago so brezplačno v spletni knjigarni OECD www.oecd.org/bookshop

Za več informacij se obrnite na Enoto OECD za pravice in prevode, Direktorat za javne zadeve in komunikacije na: rights@oecd.org ali prek faksa: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Obiščite našo spletno stran www.oecd.org/rights

Preberite celotno angleško različico na OECD iLibrary!!

© OECD (2015), *OECD Employment Outlook 2015*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/empl_outlook-2015-en